

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman toteutusta ja seurantaa edistävä työryhmä 2017–2021
(YM039:00/2016)

KOKOUSPÖYTÄKIRJA
24.11.2020

TYÖRYHMÄN KOKOUS 3/2020 (kokous #22)

Aika: Tiistai 10.11.2020, klo 13.00–15.00
Paikka: Skype-yhteyksin
Läsnä: Tarja Haaranen, ympäristöministeriö PJ
 Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö VPJ
 Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö
 Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö, poistui kello 14.35.
 Kristiina Niikkonen, ympäristöministeriö
 Penina Blankett, ympäristöministeriö
 Henna Birkman, ympäristöministeriö
 Olli Ojala, ympäristöministeriö, poistui kello 13.40
 Sami Heikkilä, puolustusministeriö
 Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
 Tuuli Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö, paikalla kello 13–14
 Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö, saapui kello 14.00
 Antti Otsamo, Metsähallitus, Metsätalous Oy, paikalla kello 13–14
 Mervi Heinonen, Metsähallitus Luontopalvelut
 Tiina Vuoristo, Metsäteollisuus ry
 Anna-Rosa Asikainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
 Marjaana Manninen, Opetushallitus
 Miira Riipinen, Kuntaliitto
 Kaisa Pajanen, Helsingin kaupunki
 Harri Hautala, Suomen Akatemia
 Tiina M. Nieminen, LUKE, Helsinki
 Petri Ahlroth, SYKE, luontoympäristökeskus
 Jouko Saastamoinen, Kainuun ELY-keskus, Kajaani
 Marko Svensberg, Suomen riistakeskus
 Päivi Lundvall, Suomen luonnonsuojeluliitto
 Ari-Pekka Auvinen, SYKE, luontoympäristökeskus, asiantuntijas sihteeri
 Marja Pylvänäinen, SYKE, luontoympäristökeskus, sihteeri
 Tuuli Orasmaa, MMM, vierailija
 Päivi Sirkiä, Suomen ympäristökeskus, vierailija

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Tarja Haaranen avasi kokouksen kello 13.00 ja toivotti työryhmän jäsenet ja asiantuntijat tervetulleiksi. Puheenjohtaja totesi, että työryhmä on asetettu vuoden 2021 loppuun asti, mutta koska monia jäsenmuutoksia on ollut, lähetetään jäsenorganisaatioille pyyntö tarkistuttaa työryhmän jäsenet.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous #21, 28.9.2019) hyväksyttiin Sara Viljasen (YM) meripolitiikan toimintaohjelmaan liittyvin teknisin kommentein.

3. Asialistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

Esille ei tullut ajankohtaisia asioita.

5. BD-strategian ja toimintaohjelman laatimisen toteutus ja BD-seurantatyöryhmän rooli – erityisasiantuntija Olli Ojala YM

Ojala kävi läpi uuden biodiversiteettistrategian laatimista (esitys jaettu). Hän totesi, että painetta strategian ja toimintaohjelman laatimiseksi on, vaikka CBD:n osapuolikokouksen ajankohtaa ole vielä edes vahvistettu. COP:n päätöksiin peilataan kansallista työtä.

Ojala esitteli valmistelun aikajanan, kehyksen ja lähtökohdat, sekä eri toimenpidekokonaisuudet (katso Ojalan esitys).

Ojala totesi tämän kansallisen bd-seurantatyöryhmän tavoitteista ja tehtävistä, että ”[...] Työryhmän tulee koordinoita strategian ja toimintaohjelman toteutumista tarkastelevan loppuraportin laatimista, joka valmistuu kansalliseen ja kansainväliseen käyttöön vuonna 2020 sekä osallistua uuden, vuoden 2020 jälkeisen kansallisen strategian ja toimintaohjelman valmisteluun. Työryhmän tulee myös arvioida laatimansa esityksen vaatimat voimavarat.”

BD-työryhmän tehtävään liittyen Ojala on laatinut kysymyksiä työryhmän jäsenille liittyen strategian laatimisen toteuttamisesta ja työryhmän osallistamiseen strategian laatimisessa.

Kysymyksistä keskusteltiin vilkkaasti (Ojala kirjasi). Ojala kiitti hyvistä kommentteista. Jäsenille lähetetään sähköpostitse pyyntö määräraikoineen vastata kysymyksiin kirjallisesti.

6. Säätitöt apuna suojelualueverkoston täydentämisessä – tutkija Ari-Pekka Auvinen SYKE

Ari-Pekka Auvinen puhui Luonnonperintösäätiön suojeluasiantuntijan äänellä.

Säätiöiden työ liittyy biodiversiteettiohjelman toimenpiteeseen 7. ”Käynnistetään yhteistyö yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa uusien, luonnon monimuotoisuuden suojelua edistävien, innovatiivisten rahoitusmahdollisuuksien kartoittamiseksi.”

Luonnonperintösäätiö on säätiöistä ylivoimaisesti suurin. Muita ovat Suomen Luonnonsuojelun säätiö, Päijänteen ja Salon seudun omat säätiöt, Koneen säätiö, Helsinki Foundation. Lisäksi mainittiin Osuuskunta Lumimuutos, Ilkka Hanskin luontoverkko, Vuokon säätiö ja Baltic Sea Action Group. Säätiöiden suojelema pinta-ala vastaa Metso-ohjelman yhden vuoden hankintoja.

Luonnonperintösäätiö perustettiin 25 vuotta sitten. Se etsii, ostaa lahjoitusvaroin alueita ja suojelee ne. Tuloja tulee säännöllisiltä tukijoilta ja symbolisten metsälahjakorttien ’myynnillä’. Säätiö saa myös testamentteja. Yritysyhteistyö on lisääntymässä.

Auvinen esitteli neljä esimerkkiä Luonnonperintösäätiön alueista – Ivalosta Porvooseen, Kustavista Ilomantsiin.

Kehitettävää on vielä: Vapaaehtoinen suojelu on kasvussa, miten siihen voitaisiin varautua. Verotus ei ole tasa-arvoista, eli jos myy Metsolle ei maksa myyntivoittoveroa, mutta säätiölle myydessä joutuu maksamaan. Yhteistyötä MTK:n kanssa toiveissa. Yritysyhteistyö hakee muotoa. Hiilipörssin kanssa yhteistyötä, hiilikompensatioon toivotaan kaikki toimijat mukaan!

Tänä vuonna historiansa aikansa ensimmäistä kertaa Luonnonperintösäätiö sai pelifirmoilta lahjoituksen, jolla ostettiin pari aluetta. Ilkka Heikkinen nosti esille tapauksen, jossa yksityishenkilö halusi lahjoittaa puhdasta rahaa suojeluun, mikä onnistuikin <https://ym.fi/-/yksityishenkilön-lahjoitus-tuo-lisapontta-uhanaalaisten-lintuvesien-ja-kosteikkojen-suojeluun>

7. EU:n biodiversiteettistrategian suojelu- ja ennallistamistavoitteet – ympäristöneuvos Mikko Kuusinen YM & erityisasiantuntija Olli Ojala YM

Mikko Kuusinen YM esitteli EU:n biodiversiteettistrategian etenemistä. (esitys jaettu)

Suojelupinta-alan lisääminen

EU:n suojelupinta-alatavoite on 30 %, josta 1/3 tiukasti suojeltuna. Tavoite on EU-tasoinen – ei jäsenmaatasoinen Suojelualueverkosto rakennetaan Natura-verkoston ympärille, huomioiden ekologiset käytävät. Ekologiset kriteerit ja ohjeistus sovittuna 2021 loppuun mennessä. Ohjeistusluonnos on jäsenmailla kommentoitavana 15.12. mennessä.

Lajien ja luontotyyppien tilan parantaminen

Ennallistamis- ja luonnonhoitotavoitteet ovat jäsenmaakohtaisia ja koskevat kaikkia EU:n luonto- ja lintudirektiivien suojelamia lajeja ja luontotyypppejä:

- nostaa olemassa olevan lainsäädännön toteuttamisen tasoa
- varmistaa, ettei luontotyyppien ja lajien suojelun trendit ja tila heikkene 2030 mennessä
- varmistaa, että vähintään 30 % niiden lajien ja luontotyyppien tilasta, jotka eivät nyt vielä ole suotuisan suojelun tasolla, ovat sitä tai osoittavat positiivista kehitystrendiä.

Huomioidaan synergiat muiden ympäristö- ja ilmastotavoitteiden kanssa. Komissiolta on tulossa 2021 aloite sitovasta EU:n ennallistamissuunnitelmasta.

Sovittiin, että jokaisessa BD-työryhmän kokouksessa on esillä strategian kehitys. Keskustelu jatkuu ja strategiaa työsteetään muissakin kokouksissa. Olli Ojala YM on päävastuullinen, vastuussa myös Kristiina Niikonen YM.

8. EU:n Pellolta pöytään -strategia – erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa MMM

Tuuli Orasmaa MMM:n EU ja KV-yksikkö, esitteli EU:n Pellolta pöytään -strategiaa (Field to Fork F2F) ja BD-strategiaa.

Strategiat julkaistiin toukokuussa osana EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa. Strategioilla on EU:n yhteisiä tavoitteita maataloudelle – ei jäsenmaiden omia. Komissio asettaa tavoitteet (pääasiassa vuoteen 2030), neuvoston päätelmissä jäsenmaiden reaktiot.

F2F-strategia kattaa koko ruokajärjestelmän siemenestä ruokahävikkiin ja ravinteiden kierto. Sen tavoitteena oikeudenmukaisempi, terveellisempi ja ympäristöystävällisempi ruokajärjestelmä. Strategia EU:lle määrällisiä %-tavoitteita vuoteen 2030 liittyen luomuviljelyyn, kasvinsuojeluaineisiin, ravinnepäästöihin ja mikrobilääkkeiden myyntiin. Biodiversiteettistrategiassa asetetut tavoitteet osin samoja kuin F2F:ssa.

Suomen kantoja mm. kasvinsuojeluaineiden riskien vähentäminen ja vaihtoehtoisten torjuntamenetelmien käytön lisääminen ja luomutuotannon kasvattaminen markkinalähtöisesti. Suomen kanta on ilmaistu E-kirjeissä.

Strategioita käsitellään kansallisesti ja EU:ssa. Tulossa komissiolta uuttakin lainsäädäntöä. CAP on keskeisessä roolissa. Jäsenmaat asettavat kansalliset tavoitteet osana kansallisia CAP-suunnitelmia. EU:n luomun toimintaohjelma 2021 ja kansallisen luomuhelman päivitys 2021. Tulossa myös kasvinsuojelu- ja torjunta-aineita koskevia uudistuksia sekä EU:n ravinteiden käyttöä koskeva suunnitelma.

Kirsi Heinonen MMM vastaa kansallisen luomuhelman päivitystyöstä ja päivitys on parhaillaan käynnissä.

päivittää kansallista luomuhelmaa. Käynnissä on ohjausryhmän uudelleenorganisointuminen.

9. Muut tehokkaat suojelutoimet/OECM-työ – erikoissuunnittelija Mervi Heinonen MH

Mervi Heinonen esitteli OECM-työryhmän ehdotuksen keväälle 2021, jossa työryhmä pyytää lisää aikaa toukokuun 2021 loppuun. (kalvot jaettu)

Ehdotuksen mukaan raporttiluonnos on valmis maaliskuun loppuun mennessä.

Huhtikuun loppuun mennessä:

- ehdotus esitellään BD-seurantatyöryhmälle ja pyydetään taustaorganisaatioiden palaute
- järjestetään sidosryhmätilaisuus etäseminaarina
- avataan YM:n verkkopalvelussa yleinen kuuleminen

- laaditaan verkkopalveluun taustasivu, jonka kautta saatavissa materiaali
- lähetetään palautepyyntö keskeisille toimijoille, jotka eivät ole edustettuna BD-tr:ssä.

Loppukevään aikana:

- käsitellään palaute ja viimeistellään raportti
- valmis raportti luovutetaan BD-seurantaryhmälle
- julkaistaan raportti YM:n julkaisusarjassa sähköisenä
- sovitaan mahdollisista jatkotoimista ja niiden vastuista.

OECM-työryhmä on tarkastellut potentiaalisia aluetyyppejä CDB:n päätöksessä esitettyjen kriteerien ja IUCN:n julkaiseman tulkintaohjeistuksen perusteella, ja esittää, että kansallisella tasolla hyväksytään periaatteet, joiden mukaan tietyt aluetyypit voidaan lähtökohtaisesti katsoa OECM-kriteerit täyttäväksi. OECM-kohteiksi voidaan esittää näihin aluetyyppeihin kuuluvia yksittäisiä alueita kriteereihin perehtyneen asiantuntijan tarkistuksen ja hallinnoinnista vastaavan tahon hyväksynnän perusteella. Ympäristöministeriö vahvistaa uudet OECM-kohteet, minkä jälkeen niiden perustiedot voidaan viedä sovitusti tietojärjestelmiin ja ne voidaan laskea suojeltujen alueiden tilastoihin.

Heinonen kysyi kantaa näihin ehdotuksiin, jotta työryhmä voi jatkaa työtään. Puheenjohtaja totesi, että BD-seurantatyöryhmä hyväksynee nämä, ja työryhmän jatkotyöehdotukset päätettiin hyväksyä.

10. Muut asiat

Esille ei tullut muita asioita.

11. Seuraava kokous

Tiistai 15.12.2020 kello 9.30–11.30

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Tarja Haaranen päätti kokouksen kello 14.53.

Puheenjohtaja Tarja Haaranen, ympäristöministeriö

Sihteeri Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.